

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

KPB.411.3.1.2024

Pan
insp. Tomasz Olczyk
Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu
Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu
ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

R/24/003 - Funkcjonowanie Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji
w Poznaniu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu ¹ ul. Kochanowskiego 2a, 60-844 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	insp. Tomasz Olczyk - Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił nadinsp. Piotr Mąka - Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu (od 2 października 2017 r. do 8 lutego 2024 r.) <p style="text-align: right;">(akta kontroli Tom I str. 7-8)</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Struktura organizacyjna Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu²,2. Realizacja wybranych zadań,3. Nadzór i funkcjonowanie systemu zarządzania jakością
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dokumentów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Mariusz Rycerski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KPB/72/2024 z 6 czerwca 2024 r.2. Agnieszka Cicha, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/79/2023 z 6 czerwca 2024 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli Tom I str. 1-2)</p>

¹ Dalej: *KWP w Poznaniu*.

² Dalej: *LK KWP w Poznaniu, Laboratorium Kryminalistyczne, LK lub Laboratorium*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu zapewnił odpowiednią organizację oraz niezbędne środki dla funkcjonowania Laboratorium Kryminalistycznego. Laboratorium Kryminalistyczne KWP w Poznaniu spełniało przewidziane w *Koncepcji funkcjonowania policyjnych laboratoriów kryminalistycznych*⁵ oraz standardach wydawanych przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne Policji (CLKP) warunki lokalowe, kadrowe i sprzętowe. Pomieszczenia Laboratorium i posiadane urządzenia odpowiadały rodzajowi wykonywanej działalności oraz zakresowi realizowanych badań i wydawanych opinii. Biegli i certyfikowani specjaliści zatrudnieni w Laboratorium posiadali zarówno odpowiednie kwalifikacje, jak i doświadczenie zawodowe umożliwiające im należyte wykonywanie zadań.

LK KWP w Poznaniu, w okresie objętym kontrolą realizowało swoje zadania ustawowe i statutowe związane m.in. z wykonywaniem ekspertyz, opracowywaniem opinii kryminalistycznych i realizowaniem zleconych czynności techniczno-kryminalistycznych, prowadzeniem zbioru niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych („śladów NN”) i obsługą Automatycznego Systemu Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS).

Procedury badawcze obowiązujące w LK uwzględniały wymagania zawarte w najnowszych metodykach i wytycznych wydawanych przez CLKP dla wszystkich policyjnych laboratoriów kryminalistycznych. W LK prawidłowo wdrożono system zarządzania jakością. Opracowane i wdrożone procedury wewnętrzne pozwoliły na osiągnięcie standardów jakości, co zostało potwierdzone akredytacjami Polskiego Centrum Akredytacji (PCA).

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. Ze względu na rozpoznawczy charakter celem niniejszej kontroli było uzyskanie informacji, danych analityczno–statystycznych oraz określenie czynników ryzyk i potencjalnych możliwości ich wystąpienia a nie kompleksowa ocena kontrolowanej działalności.

⁵ Koncepcja z dnia 6 września 2013 r. zatwierdzona przez Komendanta Głównego Policji (niepublikowana).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Struktura organizacyjna LK KWP w Poznaniu

1.1. Status prawny i organizacja LK KWP w Poznaniu

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu, w tym Laboratorium Kryminalistyczne, funkcjonuje w oparciu o przepisy m.in. ustawy o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r.⁷ oraz zarządzenia nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji⁸. Laboratorium Kryminalistyczne na podstawie §7 ust. 2 pkt 1 lit. e regulaminu Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu⁹ wchodzi w skład struktury organizacyjnej KWP w Poznaniu. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 ustawy o Policji, KWP w Poznaniu jest jednostką Policji właściwą na obszarze województwa wielkopolskiego. Terytorialny zasięg działania LK obejmuje województwo wielkopolskie, przy czym Laboratorium wykonuje również badania na potrzeby innych województw zgodnie z zaleceniami i wytycznymi zawartymi w *Koncepcji funkcjonowania policyjnych laboratoriów kryminalistycznych*.

Laboratorium posiada następującą strukturę organizacyjną:

I. Kierownictwo Wydziału:

- Naczelnik Wydziału,
- Zastępcy Naczelnika Wydziału;

II. specjalista – Kierownik do spraw Jakości;

III. komórki organizacyjne niższego szczebla w Wydziale:

- a) Sekcja Biologii i Genetyki,
- b) Sekcja Chemii,
- c) Sekcja Daktyloskopii i Traseologii,
- d) Sekcja Mechanoskopii i Balistyki, w której skład wchodzi:
 - Zespół Mechanoskopii,
 - Zespół do spraw Broni i Balistyki;
- e) Sekcja Badań Dokumentów i Fonoskopii,
- f) Sekcja Technik Audiowizualnych i Fotografii, w której skład wchodzi:
 - Zespół Badań Informatycznych,
 - Zespół do spraw Antroposkopii;
 - Zespół – Magazyn Dowodów Rzeczowych;

IV. Sekretariat LK.

(akta kontroli Tom I str. 16-22)

1.2. Zatrudnienie

Stan etatowy LK KWP w Poznaniu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2024 r. nie ulegał zmianom i wynosił 76 etatów ogółem, w tym 59 policjantów i 17 pracowników cywilnych. Natomiast stan zatrudnienia wynosił odpowiednio:

- na 31 grudnia 2021 r. - 70 etatów ogółem (92,1% stanu etatowego), w tym 53 policjantów i 17 pracowników cywilnych,
- na 31 grudnia 2022 r. - 69 etatów ogółem (90,8% stanu etatowego), w tym 54 policjantów i 15 pracowników cywilnych,
- na 31 grudnia 2023 r. - 72 etaty ogółem (94,7% stanu etatowego), w tym 57 policjantów i 15 pracowników cywilnych,

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 145 ze zm.

⁸ Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 50 ze zm.

⁹ Regulamin Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu z dnia 11 maja 2019 r. (l. dz. Ppw-0221-158/19, ze zm.)

- na 30 czerwca 2024 r. – 73 etaty ogółem (97,4% stanu etatowego), w tym 58 policjantów i 15 pracowników cywilnych.

Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu rozkazem organizacyjnym nr 4/24 z 24 maja 2024 r. w sprawie zmian organizacyjno-etatowych (Ks.OP.011.30.2024) z dniem 1 lipca 2024 r. zwiększył stan etatowy LK o nowe 4 etaty pracownicze, w tym 3 stanowiska etatowe starszego technika w Sekcji Biologii i Genetyki i 1 stanowisko starszego technika w Sekcji Chemii oraz stanowisko Zastępcy Naczelnika LK powstałe w wyniku wyłączenia stanowiska specjalisty z Sekcji Mechanoskopii i Balistyki.

Na dzień zakończenia kontroli zatrudnionych w LK KWP w Poznaniu było 58 funkcjonariuszy, w tym: Naczelnik Laboratorium, 2 Zastępców Naczelnika, 6 kierowników sekcji, 9 ekspertów, 19 specjalistów, 9 detektywów oraz 13 funkcjonariuszy realizujących zadania w LK w trakcie procesu kształcenia lub oczekujących na awans na wyższe stanowiska służbowe. Ponadto w LK zatrudnionych było 15 pracowników cywilnych, tj. 1 główny specjalista, 3 starszych specjalistów, 1 specjalista, 2 inspektorów, 7 starszych techników i sekretarka.

Do czasu zakończenia kontroli, z uwzględnieniem zmian organizacyjno-etatowych, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2024 r., w LK nieobsadzonych było 7 stanowisk, w tym 1 stanowisko policyjne eksperta, 1 stanowisko cywilne w Sekcji Chemii, 4 stanowiska cywilne w Sekcji Biologii i Genetyki oraz stanowisko cywilne st. specjalisty – Kierownika ds. Jakości.

(akta kontroli Tom I str. 23-24; 209-214)

Zgodnie z Koncepcją funkcjonowania policyjnych laboratoriów kryminalistycznych w każdej specjalności, przewidzianej w danym laboratorium wymagane jest zatrudnienie dwóch biegłych¹⁰ lub dwóch certyfikowanych specjalistów¹¹ (w przypadku, gdy w danej specjalności nie przewiduje się wydawania opinii). W trakcie kontroli stwierdzono, że w LK KWP w Poznaniu funkcjonowały jednoosobowe pracownie w ramach specjalności:

- technicznych badań dokumentów – 1 biegły,
- badań traseologicznych – 1 biegły,
- badań fonoskopijnych – 1 biegły.

Naczelnik Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Poznaniu oświadczył m.in. że *w LK KWP w Poznaniu funkcjonuje na tę chwilę jeden biegły technicznych badań dokumentów. Jeden z kandydatów, który odbywa szkolenie na biegłego klasycznych badań dokumentów ma odpowiednie predyspozycje, aby po zakończeniu procesu kształcenia rozpocząć szkolenie na biegłego technicznych badań dokumentów.*

Dziedzina badań traseologicznych jest stosunkowo nowym obszarem badań w LK KWP w Poznaniu. Jedyne biegły tych badań zdobył uprawnienia w czerwcu 2022 r. Obecnie jeden funkcjonariusz rozpoczął proces kształcenia na biegłego badań traseologicznych, który zakończy do lipca 2026 r. W przypadku badań fonoskopijnych obecnie w kraju jest czterech biegłych. Do czerwca 2024 roku w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych był jeden biegły w LK KWP w Poznaniu. Przyczyną tej sytuacji jest problem ze znalezieniem kandydata posiadającego odpowiedni słuch fonematyczny do wykonywania badań.

Wymóg dotyczący weryfikowania opinii przez drugiego biegłego odnosi się do przeprowadzenia formalnej kontroli dokumentacji, a nie do zakresu merytorycznego opinii.

(akta kontroli Tom I str. 347-348)

¹⁰ Biegły - policjant lub pracownik policyjnego laboratorium kryminalistycznego, który posiada uprawnienia w zakresie określonych specjalności kryminalistycznych. Biegły jest upoważniony do wydawania opinii w zakresie objętym świadectwem.

¹¹ Certyfikowany specjalista policyjnego laboratorium kryminalistycznego, to policjant lub pracownik, który posiada certyfikat zawodowy w zakresie wykonywania określonych czynności. Specjalista nie wydaje opinii, a jedynie przekazuje wyniki badań, gdzie nie jest wymagana specjalna ekspertyza zgodna ze wszystkimi wymogami formalnymi, np. stwierdzenie zawartości alkoholu we krwi i jego stężenia.

1.3. Kwalifikacje i szkolenie biegłych i certyfikowanych specjalistów

Według stanu na dzień 30 czerwca 2024 r. w LK KWP w Poznaniu zatrudnionych było 37 biegłych i 19 certyfikowanych specjalistów. Wszyscy biegli i certyfikowani specjaliści posiadali odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwami oraz certyfikatami zawodowymi, o których mowa w §22 ust. 3 oraz §23 ust. 3 zarządzenia nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 stycznia 2014 r.¹² Dla biegłych, kandydatów na biegłych i specjalistów prowadzone były Książki pracy, w których odnotowywano liczbę wykonanych opinii, udział w rozprawach sądowych, odbyte szkolenia, udział w warsztatach, sympozjach, a także wpisy dotyczące zaliczeń metod i technik badawczych, będących dowodem ich opanowania. Do sprawdzenia wybrano 11 z 55 książek. Wybrane do sprawdzenia książki były uzupełniane na bieżąco i zawierały wymagane wpisy.

(akta kontroli Tom I str. 228-231)

Wyznacznikiem spełniania standardów przez biegłych zatrudnionych w Laboratorium było nie tylko posiadanie gruntownej wiedzy w danej dziedzinie opiniowania, ale także konieczność podnoszenia i uzupełniania swoich kwalifikacji. W okresie objętym kontrolą, w ramach systemu szkoleń i kursów doskonalenia zawodowego centralnego Policji zrealizowane zostały głównie kursy specjalistyczne dla kandydatów na biegłych policyjnych laboratoriów kryminalistycznych, natomiast system ten nie pozwalał na zaspokojenie w pełnym zakresie zidentyfikowanych, potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy LK. Doskonalenie zawodowe biegłych realizowane było indywidualnie, m.in. przez udział w zewnętrznych sympozjach, konferencjach, szkoleniach, warsztatach i naradach. Kierunki odbytych przez biegłych szkoleń były zgodne z merytorycznymi potrzebami ich uczestników umożliwiając podwyższenie kwalifikacji zawodowych i wykorzystanie zdobytej wiedzy w realizacji zadań na poszczególnych stanowiskach pracy. Ponadto kadra LK KWP w Poznaniu przeprowadziła w okresie objętym kontrolą szereg szkoleń i warsztatów metodycznych dla podmiotów krajowych oraz funkcjonariuszy Policji i przedstawicieli innych służb.

(akta kontroli Tom I str. 232-266)

1.4. Warunki lokalowe, infrastruktura badawcza oraz stan wyposażenia Laboratorium

Dla potrzeb Laboratorium wyodrębniono pomieszczenia w budynku głównym KWP Poznań przy ul. Kochanowskiego 2a, które zostały prawidłowo oznakowane, w sposób umożliwiający ich identyfikację. Pomieszczenia Sekcji Biologii i Genetyki zlokalizowane były w budynku przy ul. Kochanowskiego 3. W przypadku Zespołu Mechanoskopii część badań w zakresie identyfikacji pojazdów samochodowych oraz ich elementów wykonywana była poza Laboratorium Kryminalistycznym, tj. na parkingach depozytowych lub u osób, u których pojazdy pozostawały na przechowaniu. Personel Sekcji Mechanoskopii i Balistyki wykonywał również badania identyfikacyjne pojazdów (niekiedy również badania klasyczne przedmiotów o dużych gabarytach i inne) w garażu LK wyposażonym w mechaniczny podnośnik samochodowy, mechaniczny wyciąg powietrza oraz dodatkowy nadmuchi, niezbędne przy badaniach z użyciem środków chemicznych np. trawienie. Zespół do Spraw Broni i Balistyki wchodzący w skład Sekcji Mechanoskopii i Balistyki część badań w zakresie pobierania materiału do badań porównawczych w postaci łusek i pocisków oraz sprawdzenia prawidłowego działania broni, amunicji wykonywał w pomieszczeniu do pobierania materiału do badań porównawczych zlokalizowanym na terenie KWP, natomiast badania polegające na wykonaniu strzałów eksperymentalnych odbywały się na strzelnicy nie będącej własnością Policji.

Warunki lokalowe w poszczególnych sekcjach w obiektach KWP pozwalały na zapewnienie odpowiedniej jakości badań. Stanowiska pracy badawczej były oddzielone od stanowisk przeznaczonych do pracy biurowej. Każdy z biegłych

¹² Dz. Urz. KGP poz. 7 ze zm.

posiadał stanowisko pracy umożliwiające wydawanie opinii/sprawozdań. W Laboratorium zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pracy. Systematycznie dokonywano przeglądów technicznych użytkowanych urządzeń, a badania były wykonywane przez pracowników posiadających właściwe kwalifikacje zawodowe.

W 2020 r. opracowano dokumentację projektowo - kosztorysową obejmującą budowę nowej siedziby Laboratorium Kryminalistycznego. 16 grudnia 2022 r. podpisano umowę na roboty budowlane z 27 miesięcznym terminem realizacji (grudzień 2022 - marzec 2025). W trakcie kontroli realizowane były odbiory budynku zgodnie z przeznaczeniem określonym w decyzji o pozwoleniu na budowę (decyzja Wojewody Wielkopolskiego nr 63/Z/20 z dnia 3 września 2020 r.). Nowa siedziba Laboratorium jest obiektem 6-kondygnacyjnym o powierzchni użytkowej 6,7 tys. m² i kubaturze 31,8 tys. m³, z wyposażeniem kwaterunkowym, teleinformatycznym i specjalistycznym pracowni laboratoryjnych.

(akta kontroli Tom I str. 215-266)

Kierownictwo KWP w Poznaniu zapewniało niezbędne środki dla funkcjonowania Laboratorium. W budżecie KWP został wyodrębniony limit na funkcjonowanie LK. Wszystkie zakupy realizowane były w ramach bieżących ustaleń adekwatnie do możliwości finansowych KWP. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonywana była analiza wykonania w stosunku do posiadanego limitu. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono problemów z pokrywaniem kosztów związanych z nadzorem metrologicznym nad sprzętem (przeglądy serwisowe, wzorcowanie) oraz bieżącymi naprawami i zakupami.

Doposażanie Laboratorium Kryminalistycznego w sprzęt niezbędny do wykonywania badań realizowane było poprzez zakupy centralne organizowane przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne. Prowadzone były także działania na poziomie Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu celem pozyskania środków na doposażenie pracowni badawczych. W listopadzie 2022 r. Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu podpisał umowę z Zarządem Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu dotyczącą przekazania przez Województwo Wielkopolskie na Fundusz Wsparcia Policji KWP w Poznaniu środków na zakup chromatografu gazowego GC/MS oraz specjalistycznego młyna dla Laboratorium Kryminalistycznego. Ponadto w 2023 r. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przekazał środki na Fundusz Wsparcia Policji KWP w Poznaniu na zakup stacji pipetującej. Wszystkie zakupy zostały zrealizowane na podstawie zgłoszonych Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Poznaniu zapotrzebowań. Zakupy realizowane były przez Wydział Zaopatrzenia Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz Sekcję ds. Zamówień Publicznych.

(akta kontroli Tom II str. 275-281)

Normy należności wskazujące ilość sprzętu i wyposażenie niezbędne do funkcjonowania komórek organizacyjnych KWP, w tym Laboratorium Kryminalistycznego określały *Standardy wyposażenia poszczególnych zakładów i pracowni w policyjnym laboratorium kryminalistycznym*, zatwierdzone przez Dyrektora Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji.

W wyniku sprawdzenia stanu wyposażenia stwierdzono, że Laboratorium Kryminalistyczne posiada niezbędne wyposażenie, odpowiednie do zakresu wykonywanych badań, a także zgodne ze szczegółowymi wymaganiami technicznymi. Z oświadczenia Naczelnika Laboratorium wynika, że standardy wyposażenia pracowni w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych traktowano, jako wytyczne pozwalające na standaryzację wyposażenia we wszystkich laboratoriach policyjnych. Nie wszystkie wymienione w standardach pozycje były niezbędne do prawidłowego funkcjonowania pracowni i wykonywania badań, a jednocześnie niektóre sekcje zostały wyposażone w bardziej zaawansowane i nowoczesne urządzenia i sprzęt, niż wymienione w standardach.

(akta kontroli Tom I str. 93-209; 347-354)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wynikająca ze statutów i regulaminów organizacyjnych struktura LK KWP w Poznaniu w okresie objętym kontrolą była dostosowana do zakresu wykonywanych zadań. Przyjęte rozwiązania organizacyjne oraz stan zatrudnienia umożliwiały realizację zadań Laboratorium.

Zatrudnienie w LK KWP w Poznaniu w okresie objętym kontrolą utrzymywało się na stałym poziomie powyżej 90% stanu etatowego. Pozytywne należy ocenić fakt wzmocnienia nowymi etatami niektórych Sekcji Laboratorium o największym wpływie zleceń. Kadra Laboratorium posiadała odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Biegli i certyfikowani specjaliści zatrudnieni w LK podnosili swoje kwalifikacje oraz uzupełniali wiedzę i umiejętności poprzez uczestnictwo w zewnętrznych szkoleniach i seminariach, w zakresie swoich specjalności.

Laboratorium posiadało właściwe wyposażenie i warunki do wykonywania badań. Poszczególne pracownie LK posiadały właściwe pomieszczenia do badań, odpowiednie wyposażenie badawcze oraz materiały niezbędne do terminowego i prawidłowego przeprowadzania badań i wydawania opinii. Pozytywnie należy ocenić działania podjęte przez Kierownictwo KWP w Poznaniu dotyczące poszerzenia bazy lokalowej Laboratorium poprzez budowę i przekazanie do eksploatacji nowej siedziby Laboratorium.

OBSZAR

2. Realizacja wybranych zadań LK KWP w Poznaniu

opis stanu
faktycznego

Na podstawie §19 Regulaminu KWP w Poznaniu z dnia 11 maja 2019 r.¹³ Do zadań Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu należało m.in.:

- wykonywanie ekspertyz, opracowywanie opinii kryminalistycznych i realizowanie zleconych czynności techniczno-kryminalistycznych na potrzeby jednostek organizacyjnych Policji na terenie kraju oraz na rzecz podmiotów pozapolicyjnych,
- koordynowanie działań oraz sprawowanie nadzoru merytorycznego nad pracą techników kryminalistyki jednostek Policji,
- współpraca z CLKP w zakresie wyposażenia w sprzęt i materiały techniki kryminalistycznej w ramach wykonywania ekspertyz oraz wdrażania nowych metod badawczych, a także w zakresie szkoleń i podnoszenia kompetencji zawodowych,
- współpraca z placówkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami i laboratoriami w zakresie problematyki kryminalistycznej,
- prowadzenie Wojewódzkiej Registratury Daktyloskopijnej (WRD), zbioru niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych („śladów NN”) i obsługa Automatycznego Systemu Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS).
- uczestniczenie w oględzinach i innych czynnościach procesowych dotyczących najpoważniejszych przestępstw popełnionych na obszarze województwa wielkopolskiego.

Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu wprowadził procedury postępowania, zapewniające odpowiednią kontrolę w zakresie zleceń organów procesowych. LK postępowało ze zleceniami¹⁴ w sposób opisany w procedurze systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu nr HJ-0130-1S/05 *Postępowanie ze zleceniem oraz próbkami*

¹³ Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 11 maja 2019 r. zmieniony przez Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 5 sierpnia 2021 r. (data publikacji 27.10.2021 r.), Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 5 października 2021 r. (data publikacji 27.10.2021 r.), Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 22 września 2022 r. (data publikacji 19.05.2023 r.), Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 23 marca 2023 r. (data publikacji 19.05.2023 r.), Regulamin KWP w Poznaniu z dnia 6 czerwca 2023 r. (data publikacji 26.06.2023), <http://bjp.poznan.kwp.policja.gov.pl/KWP/status-prawny-komendy/7414,Status-prawny-komendy.html>

¹⁴ Zlecenie - pojęcie ogólne, obejmujące wszelkie formy zarządzania badaniami kryminalistycznymi i czynnościami technicznymi, o których mowa w art. 205 § KPK w ramach prowadzonych przez organa ścigania i wymiaru sprawiedliwości czynności procesowych i pozaprocessowych (zgodnie z Procedurą systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu „Postępowanie ze zleceniem oraz próbkami i/lub obiektami badań”)

i/lub obiektami badań. Zgodnie z ww. procedurą Naczelnik Laboratorium kierował sprawę - w zależności od zakresu zleconych badań - do jednej lub kilku sekcji/pracowni LK. Ocena możliwości badawczych Laboratorium do wykonania zleconych badań oraz przegląd dostarczonych materiałów w zakresie wypełnienia wymogów formalno-prawnych odbywała się w poszczególnych sekcjach i pracowniach LK. Wyznaczony do wykonania badania biegły/certyfikowany specjalista zobowiązany był niezwłocznie zapoznać się z dokumentacją zlecenia i materiałem badawczym w celu określenia możliwości realizacji zlecenia. Jeżeli w terminie określonym w zleceniu nie było możliwe wykonanie zleconych badań i dostarczenie opinii¹⁵ lub sprawozdania¹⁶, biegły/certyfikowany specjalista zobowiązany był poinformować pisemnie zleceniodawcę o przewidywanym terminie wydania opinii lub sprawozdania. Biegły i certyfikowany specjalista sporządzał i podpisywał opinię (sprawozdanie), przygotowywał dokumenty towarzyszące, a także załączniki do opinii (sprawozdania). Opinia lub sprawozdanie sporządzone przez biegłego/certyfikowanego specjalistę przekazywane były do drugiego biegłego/certyfikowanego specjalisty w celu poddania formalnej kontroli poprawności ich sporządzenia. Naczelnik dokonywał formalnej akceptacji wykonania zlecenia.

(akta kontroli Tom III str. 222-245, 255-257)

W latach 2021-2023 LK w Poznaniu wykonało 64 451 zleceń (przebadano 242 689 obiektów¹⁷), w tym w szczególności: 5 589 zleceń (5 589 obiektów) na przeszukania śladów niezidentyfikowanych (NN śladów) w bazach AFIS, 4 607 zleceń (20 334 obiektów) na badania chemiczne, 4 040 zleceń (28 609 obiektów) na badania z genetyki sądowej, 1 870 zleceń (13 165 obiektów) na badania mechanoskopijne, 455 zleceń (32 287 obiektów) na klasyczne badania dokumentów.

Na koniec 2023 r. pozostało do wykonania 1 455 zleceń (21 759 obiektów), w tym w szczególności: 1 040 zleceń (4 671 obiektów) na badania z genetyki sądowej, 116 zleceń (853 obiektów) na badania chemiczne, 42 zlecenia (3 642 obiektów) na klasyczne badania dokumentów, 40 zleceń (240 obiektów) na badania mechanoskopijne.

Jak wyjaśniła Zastępca Naczelnika LK KWP w Poznaniu, w celu zmniejszenia liczby oczekujących zleceń na wykonanie w poszczególnych specjalnościach kryminalistycznych w LK podejmowane są w szczególności takie działania jak:

- nadzór kierownictwa LK KWP w Poznaniu nad działalnością poszczególnych sekcji w celu zapewnienia optymalnego wykonawstwa ekspertyz kryminalistycznych oraz monitorowanie postępu realizowanych badań;
- występowanie o zwiększenie liczby etatów w LK KWP w Poznaniu;
- dobór i zatrudnienie odpowiedniego personelu na nowe stanowiska etatowe oraz podnoszenie kompetencji zatrudnionego personelu poprzez realizowanie procesu kształcenia w celu uzyskania uprawnień;
- dobór, zakup i wdrożenie do realizacji działalności laboratoryjnej odpowiedniego wyposażenia w celu automatyzacji procesów badawczych;
- przeglądy zleceń w trakcie spotkań organu procesowego z kierownictwem LK i biegłymi/certyfikowanymi specjalistami w celu uzgodnienia optymalnych warunków prowadzących do zarządzenia badań kryminalistycznych czy zlecenia określonych czynności (przy dużych zadaniach i w sprawach skomplikowanych).

¹⁵ Opinia – sprawozdanie z przeprowadzonych czynności i spostrzeżeń w trakcie wykonywania badań dla celów dowodowych oraz oparte na nich wnioski (zgodnie z Procedurą systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu „Postępowanie ze zleceniem oraz próbkami i/lub obiektami badań”)

¹⁶ Sprawozdanie – sprawozdanie z przeprowadzonych czynności i spostrzeżeń w trakcie wykonywania badań dla celów dowodowych (zgodnie z Procedurą systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu „Postępowanie ze zleceniem oraz próbkami i/lub obiektami badań”)

¹⁷ Obiekt badań, materiał badawczy – przedmiot badań, przekazany do Laboratorium przez zleceniodawcę wchodzący w skład materiału dowodowego, porównawczego lub kontrolnego (zgodnie z Procedurą systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu „Postępowanie ze zleceniem oraz próbkami i/lub obiektami badań”)

Ustalenie zaistnienia opóźnień, czy ich skali względem planowanego czasu realizacji zleceń, oznaczanego zwykle jako „niezwłocznie”, jest praktycznie niemożliwe z uwagi na zasadnicze różnice, co do rodzaju i wymaganej pracochłonności ekspertyzy, stopnia jej skomplikowania oraz zakresu materiału dowodowego, z którym biegły musi się zapoznać. Należy jednocześnie zauważyć, iż na kolejność wykonywania zleceń często miała wpływ duża liczba spraw badanych poza kolejnością, priorytetowych, o dużym ciężarze gatunkowym, stopniu skomplikowania, czy też dużym znaczeniu społecznym. Priorytetowo traktowane były również zlecenia w sprawach karnych przeciwko życiu i zdrowiu, a także w sprawach, gdzie zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

(akta kontroli Tom III str. 1-12, 18-19, 175-254)

LK w zakresie swoich statutowych zadań współpracowało z instytucjami, organizacjami, podmiotami, placówkami naukowo-badawczymi w zakresie problematyki kryminalistycznej. Podstawą formalną do wspólnych przedsięwzięć są porozumienia oraz umowy o współpracy podpisane przez strony, w tym w szczególności:

- z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu, a także z Wyższą Szkołą Kadr Menadżerskich w Koninie w zakresie współpracy dotyczącej dydaktyki, praktyk studenckich i badań naukowych,
- z Politechniką Poznańską w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć dydaktycznych i naukowo-badawczych obejmujących zakresem przedmiotowym nauki ścisłe oraz współdziałanie w zakresie zapewnienia porządku i bezpieczeństwa na terenie Uczelni,
- z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w zakresie prac naukowo-badawczych w obszarze identyfikacji, zabezpieczenia, transportowania, analizy, magazynowania, neutralizacji urządzeń i środków o właściwościach wybuchowych,
- z Uniwersytetem Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (*Collegium Maius*) w zakresie prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych oraz szkoleniowych na terenie województwa wielkopolskiego.

W okresie objętym kontrolą LK KWP w Poznaniu zrealizowało projekt pn. „NEMESIS — nowoczesny model systemu śledczego w zakresie przestępstw seksualnych” dofinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021.

(akta kontroli Tom III str. 3-4, 29-123,131-174)

Jednym z zadań LK jest prowadzenie zbioru niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych („śladów NN”) i obsługa Automatycznego Systemu Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS). AFIS jest systemem wykorzystującym bazy danych do typowania – wykrywania sprawców przestępstw. W przypadku tego systemu przetwarzaniu podlegają dane daktyloskopijne pochodzące z miejsc przestępstw (ślady daktyloskopijne). Ślady spełniające kryteria jakościowe i formalne gromadzone są w bazie centralnej systemu i poddawane są weryfikacji z kartami daktyloskopijnymi bazy kryminalnej prowadzonej przez CLKP w Warszawie. Zasady postępowania ze śladami linii papilarnych polegające na przeprowadzaniu selekcji, sprawdzenia i rejestracji niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych w bazach AFIS, zwanych „NN ślady” oraz śladów, które mogą pochodzić od osób zaginionych określa instrukcja „Prowadzenie selekcji, sprawdzenia i rejestracji niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych w Automatycznym Systemie Identyfikacji Daktyloskopijnej (AFIS)” nr BJ-W-VII-In-1 wydana przez CLKP, zgodnie z którą LK w Poznaniu dokonuje selekcji śladów linii papilarnych, sprawdzenia NN śladów z posiadanymi już zasobami bazodanowymi AFIS oraz rejestracji NN śladów w AFIS.

(akta kontroli Tom I str. 62-75, Tom III str. 123-125, Tom IV str. 141-178)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

LK KWP w Poznaniu, w okresie objętym kontrolą realizowało zadania związane m.in. z wykonywaniem ekspertyz, opracowywaniem opinii kryminalistycznych, realizowaniem zleconych czynności techniczno-kryminalistycznych, prowadzeniem zbioru niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych („śladów NN”) i obsługą AFIS, a także współpracą z innymi instytucjami, organizacjami, podmiotami w zakresie problematyki kryminalistycznej.

OBSZAR

3. Nadzór i funkcjonowanie systemu zarządzania jakością

opis stanu faktycznego

3.1. Dokumentacja Systemu Zarządzania Jakością

Ustanowiony w Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Poznaniu System Zarządzania został odpowiednio udokumentowany, a także był utrzymywany i doskonalony zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02¹⁸. Za nadzorowanie, dystrybucję i przechowywanie dokumentacji oraz jej aktualizację (stosownie do potrzeb), odpowiedzialny był Kierownik ds. Jakości LK KWP w Poznaniu.

System Zarządzania Laboratorium został opisany w:

- Księdze Jakości,
- procedurach,
- dokumentach zewnętrznych.

Księga Jakości

Księgę Jakości, jako dokument obowiązujący w trakcie kontroli, zatwierdził i wprowadził Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu w dniu 18 grudnia 2024 r. Księga Jakości określa podstawowe zasady i wytyczne do realizacji wymagań Systemu zarządzania w odniesieniu do Laboratorium zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Księga jakości zawiera podział odpowiedzialności w dziedzinie prowadzenia badań w Laboratorium, opisuje organizację systemu zarządzania i identyfikuje działania występujące na poszczególnych etapach działalności Laboratorium, m.in. w zakresie organizacji i zarządzania, sterowania procesami oraz kontroli.

(akta kontroli Tom II str. 22-93)

Procedury

Opracowane w Laboratorium dokumenty dotyczące prowadzonej działalności laboratoryjnej (badań) w postaci procedur badawczych i instrukcji badań zostały sporządzone i zatwierdzone do stosowania w oparciu o obowiązujące metodyki badawcze CLKP. W większości procedury badawcze obowiązujące w LK uwzględniały wymagania zawarte w najnowszych metodykach i wytycznych wydawanych przez CLKP dla wszystkich policyjnych laboratoriów kryminalistycznych. W trakcie kontroli, w przygotowaniu było pięć projektów procedur badawczych:

- *Badania śladów mechanoskopijnych i oznaczeń identyfikacyjnych* nr HJ-0130-1B/IV/24 Wydanie I,
- *Badania samochodowych podzespołów elektronicznych* nr HJ-0130-2B/IV/24, Wydanie I,
- *Badania rękopisów* nr HJ-0130-1B/V/05, Wydanie IV
- *Badania autentyczności dokumentów* nr HJ-0130-2B/V/10, Wydanie IV
- *Badania broni i amunicji* nr HJ-0130-1B/VII/24, Wydanie I,

¹⁸ Norma ISO/IEC 17025:2017 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących* opublikowana została w listopadzie 2017 r. 6 lutego 2018 r. Polski Komitet Normalizacyjny włączył ją do zbioru polskich norm, publikując polski odpowiednik - PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Okres przejściowy na wdrożenie wymagań normy w działalności akredytowanych laboratoriów oraz w działalności akredytacyjnej (potwierdzenie kompetencji laboratoriów w odniesieniu do wymagań normy) został pierwotnie wyznaczony do 30 listopada 2020 r.

Ponadto do końca 2024 r. przewidziana jest aktualizacja akredytowanych procedur badawczych *Badania śladów linii papilarnych* nr HJ-0130-1B/III/05 oraz *Kryminalistyczne badania DNA w multipleksowych systemach STR* nr HJ-0130-1B/II/10 w związku z przeniesieniem Laboratorium do nowej siedziby, a także koniecznością uwzględnienia w procedurze nr HJ-0130-1B/II/10 nowo wydanej przez CLKP metodyki *Badania ze specjalności genetyka sądowa* nr BJ-W-VIII-M-1, Wydanie III z dnia 4 września 2023 r., wytycznych *Badania ze specjalności genetyka sądowa* nr BJ-W-VIII-W-1, Wydanie VI z dnia 4 września 2023 r. i *Sposobu postępowania z obiektami badań będącymi przedmiotem badań kompleksowych z zakresu genetyki sądowej i daktyloskopii* nr BJ-W-VIII-W-5, Wydanie II z dnia 4 września 2023 r.

Na podstawie §19 Regulaminu KWP w ramach obowiązującego systemu zarządzania LK KWP w Poznaniu uporządkowano i uregulowano obieg dokumentów. Ponadto opracowano i wdrożono jednolity system nadzoru nad wyposażeniem i urządzeniami badawczymi. Procedura *Nadzorowanie wyposażenia badawczo - pomiarowego* nr HJ-0130-5S/05, Wydanie VI z dnia 21 lutego 2020 r. zapewniała właściwe funkcjonowanie i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem lub pogorszeniem stanu wyposażenia badawczo-pomiarowego, które jest wymagane do prawidłowej realizacji działalności laboratoryjnej i które może mieć wpływ na wyniki oraz określała zasady postępowania, transportowania, przechowywania, użytkowania i planowych konserwacji wyposażenia.

(akta kontroli Tom I str. 72-87)

Dokumenty zewnętrzne

Akredytacja dostawców usług kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne ze szczególnym uwzględnieniem badań genetycznych i badań daktyloskopijnych (linii papilarnych) ma charakter obligatoryjny na podstawie decyzji ramowej Rady 2009/905/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie akredytacji dostawców usług kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne¹⁹

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) w dniu 22 kwietnia 2013 r. udzieliło akredytacji Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu Laboratorium Kryminalistyczne na badania wykonywane dla celów obszaru regulowanego postanowieniami Decyzji ramowej Rady 2009/905/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie akredytacji dostawców usług kryminalistycznych wykonujących czynności laboratoryjne w obszarach: badań daktyloskopijnych - wizualizacja śladów daktyloskopijnych i identyfikacja odwzorowań linii papilarnych oraz badań genetycznych, co potwierdzono Certyfikatem Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 1427 (obecny z dnia 14 lipca 2020 r.); aktualna akredytowana działalność jest określona w Zakresie Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 1427 Wydanie 16 z 16 lutego 2023 r.

(akta kontroli Tom I str. 94-144)

3.2. Ocena jakości i nadzór

Oceny realizowane w procesach nadzoru Polskiego Centrum Akredytacji obejmowały zarówno cały system zarządzania, jak i pełny ściśle określony zakres akredytacji Laboratorium. W okresie objętym kontrolą odbyły się następujące oceny PCA w LK KWP w Poznaniu:

- w dniu 15.01.2021 r. (kod oceny A-0028-2021),
- w dniu 24.01.2022 r. (kod oceny A-0031-2022),
- w dniu 23.01.2023 r. (kod oceny A-0070-2023),
- w dniu 22.01.2024 r. (kod oceny A-0011-2024).

W trakcie ocen PCA w procesach akredytacji i nadzoru oceniano spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 i wymagań akredytacyjnych. PCA w okresie objętym kontrolą potwierdzało spełnienie przez LK KWP w Poznaniu wymagań i posiadane kompetencje w tym zakresie.

¹⁹ Dz. Urz. UE L 322 z 09.12.2009, s. 14.

(akta kontroli Tom I str. 94-144)

W okresie objętym kontrolą CLKP zrealizowało jedną ocenę jakości pracy LK KWP w Poznaniu w dniu 22 maja 2023 r. (Nr oceny jakości: 02/01/2023/LK), co zostało udokumentowane Sprawozdaniem z oceny jakości pracy Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu z dnia 16 czerwca 2023 r. W analizowanej podczas kontroli dokumentacji stwierdzono wykonanie zaleceń z ostatniej oceny jakości pracy.

(akta kontroli Tom II str. 145-173)

Komendant Wojewódzkiej Policji w Poznaniu sprawował nadzór nad działalnością Laboratorium. Narzędziami służącymi do nadzoru/oceny jakości i efektywności pracy przez kierownictwo KWP były systematyczne odprawy służbowe oraz przeprowadzane raz do roku przeglądy systemu zarządzania. W raportach z przeglądów systemu zarządzania zawarte były w szczególności informacje związane z rozwojem systemu oraz zaleceniami dla komórek organizacyjnych do realizacji na dany rok.

(akta kontroli Tom II str. 174-237)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W LK KWP w Poznaniu prawidłowo wdrożono system zarządzania jakością. System zarządzania jakością umożliwił skuteczny nadzór nad wszystkimi procesami wewnętrznymi, określonymi w zakresie działania Laboratorium i zapewniał pożądaną jakość wykonywanych badań i opinii. Opracowane i wdrożone procedury wewnętrzne pozwoliły na uzyskanie akredytacji PCA, stanowiących potwierdzenie kompetencji do przeprowadzenia badań, uznanie wiarygodności, bezstronności i niezależności w działaniu, a także zapewnienie, że Laboratorium działa zgodnie z międzynarodowymi standardami. Działający w KWP w Poznaniu system nadzoru zapewniał prawidłowe wykonywanie zadań ustawowych i statutowych Laboratorium Kryminalistycznego.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 30 lipca 2024 r.

Kontrolerzy

Mariusz Rycerski
doradca ekonomiczny
/podpisano elektronicznie/

Agnieszka Cicha
specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Porządku
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
p.o. Dyrektor
Tomasz Sordyl
/podpisano elektronicznie/